

DUMINICA A 3-A DIN POST

a Sfintei Cruci

APOSTOL. EVREI 4, 14-16; 5, 1-6

Fraților, având Arhiereu mare, Care a străbătut cerurile, pe Iisus, Fiul lui Dumnezeu, să ținem cu tărie mărturisirea. Că nu avem Arhiereu care să nu poată suferi cu noi în slăbiciunile noastre, ci ispitit întru toate după asemănarea noastră, afară de păcat. Să ne apropiem, deci, cu încredere de tronul harului, ca să luăm milă și să aflăm har, spre ajutor, la vreme potrivită. Pentru că orice arhiereu, fiind luat dintre oameni, este pus pentru oameni, spre cele către Dumnezeu, ca să aducă daruri și jertfe pentru păcate; el poate

să fie îngăduitor cu cei neștiutori și rătăciți, de vreme ce și el este cuprins de slăbiciune. Din această pricină dator este, precum pentru popor, așa și pentru sine să jertfească pentru păcate. Și nimeni nu-și ia singur cinstea aceasta ci, dacă este chemat de Dumnezeu, după cum și Aaron. Așa și Hristos nu S-a preaslăvit pe Sine însuși, ca să Se facă arhiereu, ci Acela Care a grăit către El: «Fiul Meu ești Tu, Eu astăzi Te-am născut», iar în alt loc se zice: «Tu ești Preot în veac, după rânduiala lui Melchisedec».

EVANGHELIE. MARCU 8, 34-38; 9,1

Zis-a Domnul: Oricine voiește să vină după Mine, să se lepede de sine, să-și ia crucea și să-Mi urmeze Mie. Căci cine va voi să-și scape viața și-o va pierde, iar cine își va pierde viața sa pentru Mine și pentru Evanghelie, acela și-o va mântui. Căci ce-i folosește omului să câștige lumea întreagă, dacă-și pierde sufletul? Sau ce ar putea să dea omul în schimb pentru

sufletul său? Căci de cel ce se va rușina de Mine și de cuvintele Mele în neamul acesta desfrânat și păcătos, și Fiul Omului Se va rușina de el când va veni întru slava Tatălui Său, cu sfinții îngeri. Și le zicea lor: Adevărat grăiesc vouă că sunt unii din cei ce stau aici care nu vor gusta moartea până ce nu vor vedea Împărăția lui Dumnezeu venind întru putere.

TÂLCUIRE

Pentru a ușura nevoița postirii, Sfânta Biserica a rânduit ca la mijlocul Postului să se scoată Crucea de viață Făcătoare a Domnului. Cine postește cu adevărat trebuie neapărat să rabde necazul trupului, lupta dârză cu el a duhului și pe deasupra cursele diavolului, care lucrează asupra sufletului nostru prin tot felul de gânduri aducătoare de întristare mare, mai ales celor ce nu sunt încă întăriți și desăvârșiți în viața creștină. Tocmai pe postitorii de felul acesta să-i mângâie Crucea de viață Făcătoare a Domnului, care a fost scoasă acum spre închinare și spre privirea și sărutarea ei cu inima, și să le ușureze nevoița. Să nu fie lipsiți de mângâierea ei nici cei care nu postesc cu postul adevărat, nici cei care nu postesc deloc; să aler-

ge fiecare cu credință și cu dragoste și să-L sărute pe ea pe Mântuitorul.

Fie ca Dumnezeiescul Pătimitor să-i învețe pe toți de pe Crucea Sa această însemnată îndatorire a creștinului: postirea și omorârea trupului nostru iubitor de păcat. Deoarece în fața Crucii ne vine de la sine să facem asta, vom vorbi acum despre măreția iubirii lui Dumnezeu pentru noi, care s-a arătat pe Cruce, ca să trezim în inimile reci ale creștinilor iubirea de Dumnezeu și de viața vrednică de un creștin. Ce adânc al iubirii lui Dumnezeu Făcătorul s-a arătat față de făptura Lui – omul – pe Cruce! Făcătorul cerului și al pământului, al tuturor celor văzute și nevăzute, Cel ce a aprins pe cer soarele, luna și nenumărata mulțime a stelelor, Cel ce a revărsat văzduhul ca să răsufle tot ce

viază, Care a revărsat apele pe fața pământului, Care acoperă cu verdeață întreg pământul și face să rodească, face să crească și hrănește toate făpturile vii, Fiul lui Dumnezeu Cel Unul-Născut a binevoit a Se face om pentru mântuirea omului care a căzut de bunăvoie din viață în moarte, a răbdat pentru el pe Cruce cele mai chinuitoare pătimiri cu puțință și moartea cea mai de ocară, ca pătimirile Lui să fie socotite de către Drept Judecătorul Tată Ceresc drept pătimiri ale întregii omeniri din toate vremurile și locurile, ca în felul acesta omenirea care are credință și dragoste către El să se izbăvească de neînchipuitele chinuri veșnice din iad și de moartea veșnică. Când vede această iubire nemărginită a Marelui, Atotputernicului Dumnezeu față de omul căzut, cel ce are neîntunecați ochii inimii nu poate să nu plângă, ci varsă lacrimi de iubire și de recunoștință, neavând ce să aducă mai mult decât atât ca prinos Celui ce pune preț pe lacrimile noastre. Cum răspund însă cei mai mulți dintre noi la această iubire dumnezeiască? Răspund prin nesimțire, fiind gata să-L răstignească a doua oară pe Fiul lui Dumnezeu prin toate păcatele cu puțință, făcând din răsupteri placul trupului lor păcătos, așa încât cei mai mulți dintre noi, uitând parcă de pătimirile

pe Cruce ale Domnului Iisus Hristos, nu trăiesc deloc pentru cer și pentru sufletul lor, ci pentru pământ și pentru trupul lor, și cu mare greutate se învoiesc să refuze timp de câteva zile trupului prisosul de mâncare și băutură, potrivit rânduielii bisericești. Așadar, singuri ne depărtăm din toate puterile de mântuirea noastră; Mântuitorul a pățimit pentru noi pe Cruce, însă noi nici nu vrem să știm de pătimirile acestea; El ne-a poruncit, pentru mântuirea noastră, să ne luăm fiecare crucea și să urmăm Lui spre slava cerească, iar noi nici nu vrem să auzim de asta; ni s-a arătat, ca doctorie, omorârea trupului nostru cu patimile și poftele lui, însă noi ne străduim și mai tare să ne satisfacem patimile, să ne împlinim poftetele. Așa va fi și sfârșitul nostru, și vom fi înghițiți de focul cel veșnic, și nu vom primi nici o picătură răcoritoare în văpaia gheenei, fiindcă aici am avut toate răcoririle cu puțință, toate plăcerile cu puțință pentru trupul păcătos. Să nu dea Domnul așa ceva! Să ne luăm cât mai repede crucea, atâta timp cât Cel răstignit pe Cruce continuă să ne arate milele Sale. Amin.

Sfântul Ioan de Kronstadt,
Cuvinte la Postul Mare,
Editura Sophia, București, 2013

FRĂNTURI DE SINAXAR

Sfinții Părinți ai Bisericii ne spun că, așa cum în mijlocul Raiului era sădit Pomul Vieții, tot astfel, în mijlocul Postului Mare avem și noi sărbătoarea Sfintei Cruci celei de viață făcătoare. Într-un cuvânt de învățătură rostit în acest context, Părintele Patriarh Daniel explica astfel:

În „Triodul explicat. Mistagogia timpului liturgic”, ieromonahul Macarie Simonopetrul consemnează că, într-un manuscris de la Ierusalim din secolul al XIII-lea, prăznuirea Crucii din a treia duminică a Postului Mare se intitula „Praznicul celei de a treia închinări a Crucii”. Astfel, el completează sărbătoarea Înălțării Sfintei Cruci din 14 septembrie, dar și pe cea a procesiunii Crucii din 1 august, care ne amintește de victoria împăratului Heraclie asupra perșilor și întoarcerea Crucii la Ierusalim, în anul 630.

Unii istorici bisericești susțin că această cinstire a Sfintei Cruci la jumătatea Postului Paștilor ar avea la

origine mutarea, de la Ierusalim la Apamea (Siria), a unui fragment din Crucea Răstignirii. Acesta a fost trimis de către Arhiepiscopul Ierusalimului de atunci, confratelui său Alpheios, Episcopul Apameei, pentru a-l ajuta în construirea unei biserici.

Tot ieromonahul Macarie Simonopetrul consideră că ridicarea Crucii în mijlocul Postului Mare îi împarte pe acesta în două jumătăți egale, făcându-l asemănător unui stadion. Odată trecută borna Săptămânii a IV-a, restul parcursului e de acum mai ușor, așa cum auzim și în cântarea din luna Săptămânii a V-a:

„Trecând, credincioșilor, cu Dumnezeu, de borna (nyssa) timpului înfrânării, să alergăm tinerește și partea rămasă a postului și să purtăm cununa!” (Slujba Utreniei, Oda VIII, canonul al II-lea, troparul al II-lea).

CUVÂNT DE LA PĂRINȚI

„Dacă vrea cineva să vină după Mine. Nu silesc, nu constrâng, ci las pe fiecare să fie stăpân pe voința sa. De aceea-și spun: Dacă vrea cineva. Chem la bine, nu la rău și la greu; nu la pedeapsă sau osândă, ca să constrâng. Însăși natura lucrului spre care vă chem este în stare să vă atragă. Grăindu-le acestea, Hristos îi atrăgea la El și mai mult. Cel care întrebuițează sila de multe ori îndepărtează; dar cel care-l lasă pe ascultător să fie el stăpân pe el însuși, îl atrage mai mult. Cuvântul bun e mai puternic decât constrângerea. De aceea și Hristos spunea: Dacă vrea cineva. Mari sunt bunătățile pe care vi le dau, le spune Hristos. Sunt atât de mari încât voi, de buna voastră voie, veți alerga spre ele!”

Sfântul Ioan Gură de Aur, Omilii la Matei, omilia LV, I, în Părinți și Scriitori Bisericești, vol. 23, pp. 633-634

„Toți dreptii au mers pe drumul cel strâmt și plin de încercări, au fost prigoniți, au fost puși la cazne, au fost ocărăți (s-au îmbrăcat) în piei de capră, au trăit în peșteri și în crăpăturile pământului (cf. Evrei 11, 37-38). Tot așa și Apostolii, până în ceasul de acum, spune (Apostolul Pavel), flămânzim, însetăm, suntem goi, ocărăți și pribegim (I Corinteni 4, 11). Unora dintre ei li s-a tăiat capul; alții au fost răstigniți, iar alții în di-

ferite feluri au suferit. Dar Stăpânul lor și al Profeților și al Apostolilor cum a viețuit? Nu ca și când ar fi uitat de slava Sa divină? El S-a făcut pildă nouă prin faptul că a fost ocărat, că a purtat coroană de spini pe cap, că a fost scuipat, că a fost palmuit și răstignit. Iar dacă Dumnezeu așa a viețuit pe pământ, se cuvine ca tu să-L urmezi. Așa au viețuit și Apostolii și Profeții. Noi, dacă vrem să fim zidiți pe temelia Domnului și a Apostolilor, datori suntem să-i urmăm pe ei. Pentru că zice Apostolul (Pavel), în Duhul Sfânt: Fiți imitatorii mei, precum și eu sunt al lui Hristos (I Corinteni 4, 16). Iar dacă tu iubești slava de la oameni, dacă vrei să îți se ploconească (oamenii) și dacă (tu) cauți odihna, atunci te-ai abătut de la calea (lui Hristos). Tu trebuie să te răstignești împreună cu Hristos, Cel ce e răstignit, să pătimești împreună cu Cel ce a pățimit, pentru ca astfel să fii preaslăvit împreună cu Cel ce S-a preaslăvit.”

Sfântul Macarie Egipteanul,
Cele cincizeci de omilii duhovnicești, omilia XII, 4-5,
în Părinți și Scriitori Bisericești, vol. 34, p. 143

CĂNTAȚI DOMNULUI TOT PĂMÂNTUL

Troparul Sfintei Cruci

Mântuiește, Doamne, poporul Tău și binecuvintează moștenirea Ta; biruință binecredincioșilor creștini asupra celui potrivnic dăruiește. Și cu Crucea Ta păzește pe poporul Tău.

Condacul Sfintei Cruci

Cel ce Te-ai înălțat pre Cruce de bunăvoie, poporului Tău celui nou numit cu numele Tău, îndurările Tale dăruiește-i, Hristoase Dumnezeu. Veselește cu puterea Ta pre binecredincioșii creștini, dăruindu-le lor biruință asupra celor potrivnici, având ajutorul Tău armă de pace, nebiruită biruință.

Stih

Crucii Tale ne închinăm, Stăpâne, și sfântă Învierea Ta o laudăm și o mărim

Tropar la Sfântul Maslu

„Doamne, armă asupra diavolului Crucea Ta o ai dat nouă, că se îngrozește și se cutremură, nesuferind a căuta spre puterea ei, că morții a sculat și moartea o a surpat, pentru aceasta ne închinăm Îngropării Tale și Învierii.” (din slujba Sfântului Maslu)

Podobie

Mare este puterea Crucii Tale, Doamne, că s-a înfipt în loc și lucrează în lume; și a arătat, din pescari, Apostoli, și din păgâni mucenici, ca să se roage pentru sufletele noastre.

GÂNDUL ZILEI

“Cuvîntul Crucii, pentru cei pieritori, nebunie este. Iar nouă celor ce ne mântuim, puterea lui Dumnezeu este”
(I CORINTENI 1, 18)

